

A-ȚI CĂUTA VOCAȚIA ÎNSEAMNĂ A TE CUNOAȘTE FĂRĂ COMPLEZENȚĂ

Autor: Teodor Baconschi | 24 iunie 2022

Redacția Syntopic vă propune în această perioadă tema „Mai are rost să ne descoperim astăzi vocația?”. În acest sens, dorim să îi mulțumim domnului Teodor Baconschi, pentru că și-a făcut timp să se gândească la această problemă și să împărtășească cu noi răspunsurile sale la câteva întrebări relevante.

1. În discuțiile despre descoperirea vocației unui tânăr se face trimitere la talentul, capacitățile, înzestrările sale naturale sau chiar la plăcerea sau ușurința pe care o resimte acesta atunci când practică anumite activități în defavoarea altora. Epuizează acestea - talent, înclinații, aptitudini, plăcere - semnificația noțiunii de vocație sau vocația se referă la altceva sau la mai mult decât atât?

Și în acest caz, ne putem inspira din etimologia cuvântului la care meditam. Vocație înseamnă, *stricto sensu*, chemare. Cine te poate chema? Un om, o instituție sau Dumnezeu. De fapt, dacă admiți că ordinea profundă a lumii nu contrazice libertatea individuală, orice chemare vine „de sus”, nu doar dintr-o ierarhie imanentă, în interiorul unei societăți istorice, ci și din regiunea nevăzută, acolo unde acționează legile spirituale. Deși această abordare e „subiectivă”, eu unul practic inferența „providențialistă”. De pildă stabilesc o conexiune între diagnosticul de scolioză și faptul că David Popovici a descoperit înotul la patru ani. Vocația lui majoră a rezultat, practic, dintr-un minus. Potențialul unei persoane nu poate fi actualizat doar prin deciziile noastre. Procesul implică și factori inefabili, necuantificabili, de dincolo și de deasupra noastră ca mici actori ai unei secvențe temporale date. Max Weber a speculat polisemantismul substantivului german *der Beruf* - care înseamnă deopotrivă „meserie” („job”, cum spunem astăzi) și *vocație*. Iar Flaubert definea fericirea ca situația în care

meseria și pasiunea coincid. Parabola neotestamentară a „talanților” rămâne modelul atemporal după care se cuvine să ne ghidăm.

2. Credeți că încercarea unui tânăr de a-și descoperi vocația într-un climat pluralist, precum cel de astăzi, în care este expus la numeroase moduri de viață și seturi de valori, este mai provocatoare sau chiar împovărătoare decât a(r fi) fost într-o lume (aparent) mai simplă, definită de mult mai puține opțiuni?

Văd și aici afinitatea dintre o viață împlinită prin urmarea vocației adevărate și „misterul” acestei lămuriri. Evident, asta e o excepție statistică. Societățile postmoderne, private de transcendență, împing opțiunile de acest fel pe căi prestabilite. Există „meserii” la modă, dar și ideea că oricine poate face orice (un fals evident infirmat de fapte). Pe de altă parte, în ciuda climatului justițiar și egalitarist, toată lumea tinde spre poziții de conducere. Chestiunea vocației s-a transformat în aceea a dominației drapate în bune intenții (meriți să fii lider – măcar în viața ta, cum spune un slogan – nu pentru că ești cel mai bun, ci doar pentru că ești „bun” (ai „empatie”, înțelegi „lucrul în echipă”, te dedici „cauzelor” sociale etc). Asta explică declinul manualității, al meseriilor practice, dar și disprețul ipocrit față de talentele umile: cine se mai laudă azi cu faptul că e un excelent cizmar? Singura șansă de a fi validat e aceea de a face *design*-ul pantofilor pentru o marcă de lux... Obsesia secretă a dominației – sub masca falsului sacrificiu de sine – a generat o societate atomizată, populată cu inși solitari și frustrați, resentimentari și derutați. Din vechea mitologie romantică a „geniului” a rămas doar democrația „creativității”: toți suntem, chipurile, în plin elan demiurgic. Toți producem revoluții...

3. În contextul dezvoltării tehnologice fără precedent, al suprasaturației informaționale și al înlocuirii cultivării virtuților cu respectarea imperativelor variilor forme de activism, ce provocări sunteți de părere că întâmpină astăzi o persoană care vrea să își urmeze vocația (spirituală, intelectuală, artistică, etc.)?

Activismul este nu doar surogatul, ci și contrariul acțiunii, care presupune o deliberare etică, deci asimilarea și practicarea unor virtuți, a unor forme caracteriale cultivate prin exercițiu (sau „asceză”, dacă e să recurgem și aici la etimologie). Acțiunea nu presupune dedicația mimetică spre o cauză declarat bună – de pildă, mai bine câștigi bine ca programator IT și dai bani pentru o asociație de tâmplari care produce colivii pentru păsările sălbatice din pădure, decât să i te alături în week-end, pentru a posta ulterior câteva poze pe Facebook. Acțiunea e cea mai eficientă parte a talentului tău, exercitată în propria rază de acțiune. A fi activ cu adevărat înseamnă a excela realmente în

domeniul pe care l-ai cucerit prin muncă și perseverență, nu a-ți semnala „virtuțile” în căutarea de sufragii virtuale. Cred că a-ți căuta vocația înseamnă a te cunoaște fără complezență: trebuie să fii capabil de introspecție și obiectivare, de trasarea propriilor limite – dacă vrei să le depășești – dar și de înțelepciunea care te face să accepți, încă de tânăr, că nu poți face orice, după bunul plac, ci doar acele operațiuni pentru care ai dobândit o competență efectivă. Omul de vocație e, în definitiv, acela care „și-a găsit locul” cuvenit, dincolo de fantasme și iluzii, pe merit și în urma unei acceptări sapiențiale a condiției noastre de *homo faber*.

Imagine: Unsplash